

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ШАПОВАЛОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SHARVALOVA v. UKRAINE)**

(Заява № 18508/07)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

22 вересня 2011 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Шаповалова проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Бошт'ян М. Зупанчич (Bostjan M. Zupancic), *Голова*,

Ганна Юдківська (Ganna Yudkivska),

Ангеліка Нусбергер (Angelika Nußberger), *судді*,

та Стівен Філліпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*, після обговорення за зачиненими дверима 30 серпня 2011 року постановляє таке рішення, яке було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 18508/07), яку 3 квітня 2007 року подала до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянка України пані Лідія Семенівна Шаповалова (далі — заявниця).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляли його Уповноважені — пані Валерія Лутковська та пан Назар Кульчицький.

3. 8 вересня 2010 року Голова П'ятої секції вирішив повідомити про заяву Уряд. Відповідно до Протоколу № 14 заяву було передано комітету в складі трьох суддів.

ФАКТИ**ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявниця народилася у 1945 році і проживає у місті Донецьку.

5. 17 листопада 2001 року заявниця подала позов проти свого роботодавця та відділення Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань в Україні щодо стягнення виплат, пов'язаних зі станом здоров'я, які, як стверджувалося, мали бути їй виплачені.

6. 10 вересня 2003 року Куйбишевський районний суд міста Донецька (далі — районний суд) постановив рішення. Заявниця оскаржила його. 13 листопада 2003 року апеляційний суд Донецької області (далі — апеляційний суд) повідомив заявницю, що вона має подати апеляційну скаргу до 25 грудня 2003 року відповідно до процесуальних вимог. Після цього 15 січня 2004 року він скасував зазначене вище рішення і повернув справу на новий розгляд.

7. 29 листопада 2004 року районний суд ухвалив рішення. 25 березня 2005 року апеляційний суд залишив його без змін. 3 жовтня 2007 року апеляційний суд міста Києва, діючи як суд касаційної інстанції, скасував вищезазначені рішення і повернув справу на новий розгляд.

8. 17 червня 2010 року районний суд відмовив у задоволенні позову заявниці як необґрунтованого.

9. Як стверджував Уряд, у ході провадження заявниця чотири рази змінювала свої позовні вимоги. Два судових засідання були відкладені через неявку заявниці або іншої сторони. Тридцять чотири наступні засідання були відкладені здебільшого через неявку інших учасників процесу, відсутність або хворобу судді, потребу витребувати додаткові документи або з невизначених причин. Було проведено дві експертизи, що тривали приблизно один рік та один місяць.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

10. Заявниця скаржилася на те, що тривалість провадження не відповідала вимозі «розумного строку», визначеній у пункті 1 статті 6 Конвенції, який передбачає таке:

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

11. Уряд не погодився з цим аргументом.

12. Період, який має бути взято до уваги, розпочався 17 листопада 2001 року і закінчився 17 червня 2010 року. Таким чином, він тривав вісім років та сім місяців у судах трьох інстанцій.

A. Прийнятність

13. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що заява не є непринятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

14. Суд повторює, що розумність тривалості провадження визначається з огляду на обставини справи та з урахуванням таких критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів влади, а також ступінь важливості для заявника предмета спору (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [ВП], заява № 30979/96, п. 43, *ECHR* 2000-VII).

15. Повертаючись до обставин справи, Суд вважає, що складність справи та поведінка заявниці, яка певною мірою сприяла збільшенню тривалості провадження (див. пункти 6 та 9 вище), не можуть пояснити його загальну тривалість. З іншого боку, Суд вважає, що затримки у провадженні було здебільшого спричинено двома направленнями справи на новий розгляд (див. пункти 6 та 7 вище) та неодноразовими відкладеннями судових засідань (див. пункт 9 вище). Тому Суд доходить висновку, що основну відповідальність за надмірну тривалість провадження несе держава.

16. Суд неодноразово виявляв порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, що підіймали питання, подібні до тих, що порушувались у цій справі (див. вищезгадане рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), рішення від 6 вересня 2005 року у справі «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), заява № 70767/01, п. 53, та рішення від 21 грудня 2006 року у справі «Мороз та інші проти України» (*Moroz and Others v. Ukraine*), заява № 36545/02, п. 62).

17. Розглянувши усі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. Беручи до уваги свою практику з цього питання, Суд вважає, що в цій справі тривалість провадження була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку». Відповідно мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. РЕШТА СКАРГ

18. Заявниця також скаржилася за статтями 1, 3 та пунктом 1 статті 6, а також статтю 13 Конвенції та за статтю 1 Першого протоколу Конвенції на щодо несприятливого для неї результату провадження.

19. Ретельно вивчивши твердження заявниці з урахуванням усіх наявних у нього матеріалів та в тій мірі, в якій вони охоплюються його компетенцією, Суд визнає, що вони не містять жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

20. Відповідно ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

21. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

22. Заявниця вимагала 3 150 989,50 грн¹ або 51 791 122,91 грн² відшкодування матеріальної шкоди і просила Суд зобов'язати відділення Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань в Україні сплатити їй певні щомісячні виплати. Вона також вимагала 1000 євро відшкодування моральної шкоди.

23. Уряд не погодився з вимогами щодо відшкодування матеріальної шкоди, а питання щодо відшкодування моральної шкоди залишив на розсуд Суду.

24. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та заявленою матеріальною шкодою, тому відхиляє цю вимогу. З іншого боку, Суд вважає, що заявниця зазнала моральної шкоди, і присуджує суму, яку вона вимагала, у повному обсязі.

B. Судові та інші витрати

25. Заявниця також вимагала 500 євро компенсації витрат, понесених в ході проваджень у національних судах та у Суді. Вона надала копії квитанцій на суму 85,63 грн³, витрачених нею на листування з Судом.

26. Уряд не погодився з цими вимогами.

27. Враховуючи наявні у нього документи та свою практику, Суд відхиляє вимогу щодо компенсації витрат, понесених у ході провадження в національних судах, і вважає за належне присудити заявниці 8 євро компенсації витрат, понесених в ході провадження у Суді.

C. Пеня

¹ Приблизно 276 924 євро.

² Приблизно 4 551 650 євро.

³ Приблизно 8 євро.

28. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу щодо надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач має сплатити заявниці 1000 (одну тисячу) євро відшкодування моральної шкоди та 8 (вісім) євро компенсації судових та інших витрат, разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись; ці суми мають бути конвертованими у валюту держави-відповідача за курсом станом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на зазначені вище суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту скарг заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 22 вересня 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря

Бошт'ян М. ЗУПАНЧІЧ
(Bostjan M. Zupancic)
Голова